



Institutul Social Democrat „Ovidiu Șincai”

**Bucuresti, str. Atena nr. 11, sector 1, tel. 230. 24.34, 230.24.74, 231.55.22
fax: 231.55.23, www.fisd.ro, e-mail: isd@rdsnet.ro**

Buletin de analiză politică

Anul III, nr. 15 (39), 18 iunie 2004

**Alegerile pentru Parlamentul European –
rezultate și perspective**

**Buletin editat de Institutul Social Democrat “Ovidiu Șincai”
Reproducerea integrală sau parțială a textelor este permisă numai cu acordul ISD**

Alegerile pentru Parlamentul European – rezultate și perspective

Alegerile pentru Parlamentul European din 10-13 iunie 2004 au generat o schimbare a situației politice la nivel continental, de natură a aduce noi perspective pentru procesul aprofundare a integrării și pentru continuarea extinderii Uniunii. Deși nu au existat schimbări radicale la nivelul partidelor transnaționale, modificările în raporturile de forțe la nivel național și regional (mai ales în noile țări membre din Europa Centrală) au fost semnificative.

1. Rezultatele pe grupe de partide

În privința distribuției pe grupe de partide nu s-au înregistrat schimbări majore. Astfel, **Partidul Popular European (EPP-ED)** a înregistrat o ușoară creștere a ponderii sale, de la 37%, în legislatura 1999-2004 (vezi Tabel nr. 1), la 38%. **Partidul Socialiștilor Europeni (PES)** a înregistrat un ușor regres, de la 28% la 27%. Grupul **Liberalilor, Democraților și Reformiștilor (ELDR)** a înregistrat o și el o ușoară creștere, de la 8,3% la 9%. **Uniunea Stângii Europene și a Stângii Nordice (EUL/NGL)** a cunoscut un regres important, de la 7,8% la 5,3%. **Grupul Verzilor (Verzii /EFA)** a cunoscut, de asemenea, o scădere, de la 7,2% la 5,6%. **Uniunea pentru o Europă a Națiunilor (UEN)** a stagnat la circa 3,7%, iar **Mișcarea pentru o Europă a Diversității (EDD)** a înregistrat un ușor regres, de la 2,7% la 2%.

Tabel nr. 1 - Distribuția mandatelor în legislatura 1999-2004

Nr. crt.	Țara	EPP-ED	PES	ELDR	EUL/NGL	Verzii /EFA	UEN	EDD	AL ȚII	TOTAL
1	Austria	7	6	-	-	2	-	-	6	21
2	Belgia	5	6	5	-	6	-	-	3	25
3	Danemarca	1	2	6	3		1	3	-	16
4	Finlanda	5	3	5	1	2	-	-	-	16
5	Franța	21	18	1	15	9	4	8	10	86
6	Germania	53	35	-	7	4	-	-	-	99
7	Grecia	9	9	-	7	-	-	-	-	25
8	Irlanda	5	1	1	-	2	6	-	-	15
9	Italia	34	16	8	6	2	10	-	11	87
10	Luxemburg	2	2	1	-	1	-	-	-	6
11	Marea Britanică	37	29	11	-	6	-	3	1	87
12	Olanda	9	6	8	1	4	-	3	-	31
13	Portugalia	9	12	-	2	-	2	-	-	25
14	Spania	28	24	2	4	5	-	-	1	64
15	Suedia	7	6	4	3	2	-	-	-	22
	TOTAL	232	175	52	49	45	23	17	32	625

Dacă în privința principalelor partide, popular și socialist, procentajele nu au variat prea mult, una din principalele tendințe ale acestui scrutin a fost scăderea procentajelor pentru stânga ex-comunistă și ecologiști, tendință explicabilă prin slăbiciunea acestor partide în noile țări membre din Europa Centrală. Cu toate acestea a existat o excepție, Cehia, unde foștii comuniști i-au depășit net pe social-democrați (vezi tabel nr. 2).

Însă tendința cea mai importantă a fost creșterea fără precedent a procentajului de reprezentanți neafiliați, care reprezintă populația eurosceptică. Astfel, grupul respectiv a devenit al treilea grup ca pondere, cu un procentaj egal cu cel al liberalilor. Această tendință ar trebui să dea de gândit oficialilor europeni, pentru că reflectă creșterea sentimentului unei părți importante a populației europene, anume acela că Uniunea nu are nici un impact pozitiv asupra situației lor personale. Totuși, tendința este explicabilă și prin succesul surprinzător al Partidului Independenței din Marea Britanie, care a obținut un procent important prin opoziția sa față de adoptarea unei Constituții Europene.

Tabel nr.2 - Distribuția mandatelor după alegerile din 13 iunie 2004

Nr. crt.	Țara	EPP-ED	PES	ELDR	EUL/NGL	Verzii /EFA	UEN	EDD	ALȚII	TOTAL
1	Austria	6	7	-	-	2	-	-	3	18
2	Belgia	7	7	5	-	2	-	-	3	24
3	Cehia	11	2	-	6	-	-	-	5	24
4	Cipru	2	-	1	2	-	-	-	1	6
5	Danemarca	1	5	4	2	-	1	1	-	14
6	Estonia	1	3	2	-	-	-	-	-	6
7	Finlanda	4	3	5	1	1	-	-	-	14
8	Franța	28	31	-	3	6	-	-	10	78
9	Germania	49	23	7	7	13	-	-	-	99
10	Grecia	11	8	-	4	-	-	-	1	24
11	Irlanda	5	1	-	-	-	4	-	3	13
12	Italia	28	15	9	7	2	9	-	8	78
13	Letonia	3	-	1	-	1	4	-	-	9
14	Lituania	3	2	3	-	-	-	-	5	13
15	Luxemburg	3	1	1	-	1	-	-	-	6
16	Malta	2	3	-	-	-	-	-	-	5
17	Marea Britanie	28	19	12	-	5	-	12	2	78
18	Olanda	7	7	5	2	2	-	2	2	27
19	Polonia	19	8	4	-	-	7	-	16	
20	Portugalia	7	12	-	2	-	2	-	1	24
21	Slovacia	8	3	-	-	-	-	-	3	14
22	Slovenia	4	1	2	-	-	-	-	-	7
23	Spania	23	24	1	1	5	-	-	-	54
24	Suedia	5	5	3	2	1	-	-	3	19
25	Ungaria	13	9	2	-	-	-	-	-	24
	TOTAL	278	199	67	39	41	27	15	66	732

2. Problema absenteismului

Un element important al alegerilor europarlamentare din acest an a fost absenteismul în creștere față de alegerile anterioare. Astfel, dacă în 1999 au fost prezenți la urne 49,8% din totalul alegătorilor, anul acesta au mai venit doar 45,5% (vezi tabel nr. 3).

Tabel nr. 3 - Evoluția prezenței la vot în alegerile pentru Parlamentul European (%)

State membre	1979	1984	1987	1989	1994	1995	1996	1999	2004
Franța	60.7	56.7		48.7	52.7			46.8	43.14
Germania	65.7	56.8		62.3	60.0			45.2	43
Belgia	91.4	92.2		90.7	90.7			91.0	92
Italia	84.9	83.4		81.5	74.8			70.8	73.5
Luxemburg	88.9	88.8		87.4	88.5			87.3	90
Olanda	57.8	50.6		47.2	35.6			30.0	39.1
Marea Britanie	32.2	32.6		36.2	36.4			24.0	37.65
Irlanda	63.6	47.6		68.3	44.0			50.2	61
Danemarca	47.8	52.4		46.2	52.9			50.5	46.6
Grecia		77.2		79.9	71.2			75.3	62.78
Spania			68.9	54.6	59.1			63.0	45.94
Portugalia			72.4	51.2	35.5			40.0	38.74
Suedia						41.6		38.8	37.2
Austria							67.7	49.4	41.5
Finlanda							60.3	31.4	41.1
Cehia									27.9
Estonia									26.89
Cipru									71.19
Letonia									41.23
Lituania									46.05
Ungaria									38.47
Malta									82.37
Polonia									21.2
Slovenia									28.19
Slovacia									20
Media UE	63	61	/	58.5	56.8	/	/	49.8	45.5

Prezența scăzută se poate explica, în principal, în două moduri care sunt, de fapt, complementare. Pe de-o parte, în țările membre tradiționale interesul pentru UE a scăzut constant, mai ales datorită existenței unor scandaluri de corupție în jurul administrării fondurilor europene, dar și a ponderii în creștere a euroscepticilor (mai ales în Marea Britanie și Suedia). Pe de altă parte, în noile țări membre nu există încă o percepție bine conturată asupra instituțiilor europene, asta și datorită accentului pus de strategiile de promovare ale guvernelor respective, mai ales pe componenta economică a integrării.

Au existat și unele excepții, care însă nu au făcut decât să confirme regula. Astfel, procentajele mari ale prezenței la vot din Belgia și Luxemburg pot fi explicate prin prezența unor instituții europene în aceste state de dimensiuni mici, ceea ce le aduce o serie de avantaje. Procentajele ridicate din Grecia și Irlanda se explică prin importanța fondurilor europene în dezvoltarea acestor țări. Iar scorurile din Cipru și Malta se datorează deschiderii internaționale pe care UE o conferă acestor mici state insulare.

Totodată, prezența scăzută, corelată cu votul important pentru partidele eurosceptice constituie un semnal de alarmă pentru politicienii europeni, pentru a apropia mai mult instituțiile europene de cetățeni și mai puțin de guvernele naționale. În prezent, votul indică faptul că majoritatea cetățenilor europeni se îndepărtează față de Uniunea Europeană.

3. Explicații pe grupe de țări

Votul pentru Parlamentul European a avut o serie de particularități de la o regiune la alta. Cu toate acestea a existat o constantă: votul a sancționat guvernele naționale aflate la putere. **Din cele 25 de țări membre, în 18 forțele aflate la guvernare au fost sancționate de electorat.** Acest lucru indică nemulțumirea populației față de sacrificiile impuse de o mai mare integrare în cadrul UE.

Astfel, în **țările nordice** votul a indicat un echilibru între populari și socialiști, cu excepția Finlandei unde liberalii au obținut cele mai multe mandate, în mod surprinzător. În privința Marii Britanii, nici unul din partidele tradiționale (conservatorii și laburiștii) nu au obținut scoruri mari, principalul eveniment fiind scorul mare al Partidului Independenței, anti-european, care a fost al treilea, depășindu-i pe liberali.

În **Franța**, socialiștii au obținut cele mai multe voturi datorită nemulțumirii populației față de politica guvernului de dreapta, trend confirmat și de alegerile locale din luna aprilie a.c. Pe de altă parte partidele eurosceptice au înregistrat creșteri îngrijorătoare.

În **Germania**, Partidul Social-Democrat al cancelarului Schroeder a înregistrat cele mai slabe rezultate din istoria alegerilor europene, fiind surclasat de creștin-democrați. Rezultatul denotă criza profundă prin care trece social-democrația germană. În schimb ecologiștii au obținut rezultate foarte bune, astfel că se poate deduce că ei au profitat de pe urma coaliției cu social-democrații și au devenit mai vizibili.

În **Spania**, socialiștii au câștigat în fața popularilor, dar diferența a fost mult mai mică decât la alegerile naționale din martie, ceea ce evidențiază importanța atentatelor din 11 martie asupra acelor alegeri. În **Portugalia** guvernul de dreapta a fost penalizat și socialiștii au obținut cele mai multe mandate.

În **Italia**, deși Partidul Popular European a obținut cele mai multe locuri, Uniunea Măslinului, alianță de centru-stânga a fost grupul cu cele mai multe voturi pe plan național, având reprezentanți atât în grupul european socialist cât și în cel conservator și în cel liberal. În schimb, grupurile eurosceptice de nuanță neofascistă au înregistrat creșteri importante și în Italia.

În **țările Europei Centrale**, în care au fost organizate pentru prima oară alegeri europene, trendul general antigubernamental a fost regula. Astfel, în Polonia, grupările conservatoare au surclasat Alianța Democratică a Stângii, venită după o guvernare marcată de certuri interne și acuzații de corupție. În Ungaria, conservatorii din FIDESZ au obținut cele mai multe voturi, în condițiile în care la guvernare se află cabinetul socialist, condus de Peter Medgyessy. În Cehia, conservatorii au obținut cele mai multe mandate fiind secondați de foștii comuniști. Socialiștii, în ciuda faptului că s-au aflat alături de conservatori la guvernare, au fost cei care au plătit prețul reformelor și au obținut un scor extrem de slab, căzând în anonimat.

4. Semnificația alegerilor pentru proiectul european

Alegerile parlamentare europene din acest an au marcat o schimbare importantă la nivelul instituțiilor Uniunii. Astfel, creșterea procentajului forțelor eurosceptice (UEN + EDD + Alții), la circa 15% din total va face ca orice decizie în direcția adâncirii integrării să fie cu mult mai dificilă decât până acum. Un compromis istoric între socialiști și creștin-democrați poate salva proiectul construcției europene lărgite. Rezultatele Consiliului European de vară de la Bruxelles (17-18 iunie 2004) indică faptul că rezultatele alegerilor europene au determinat o creștere a coeziunii forțele pro-integrare, reușindu-se adoptarea unui compromis în legătură că noua Constituție Europeană.

5. Implicații pentru extinderea cu încă două state

În aceste condiții, extinderea Uniunii Europene cu încă două state ar putea să fie abordată sub un unghi ușor nuanțat. Mai precis, o serie de reprezentanți ai principalelor state care sprijină o mai mare integrare (Franța, Germania, Belgia, Italia) ar putea manifesta mai multe rezerve, dat fiind că majoritatea parlamentarilor noilor state nu susțin o mai mare integrare, ci doar o împărțire a resurselor financiare care să fie în avantajul lor direct.

Pe de altă parte, euroscepticii și conservatorii ar putea emite ideea că instituțiile europene sunt și așa supradimensionate, iar Uniunea nu mai funcționează, astfel că o nouă extindere ar fi inutilă. Din fericire această idee nu este foarte răspândită în prezent.

Pentru cele două state, România și Bulgaria, este foarte important ca tratatele de aderare să fie încheiate în calendarul stabilit. Orice redeschidere a negocierilor fie în ansamblu, fie pe capitole, ar putea întârzia aderarea statelor candidate la UE. Principala miză a politicii europene în perioada următoare ar trebui să fie stoparea trendului anti-integrare. Pentru aceasta, ar trebui promovate și alianțe între principalele grupări politice (socialiștii cu liberalii, sau orientările moderate din rândul conservatorilor). La acest efort ar trebui să participe și România, inclusiv prin inițierea unei campanii de susținere a intereselor românești de către toate partidele care au legături europene, PNL și PNȚCD.